

Andrias í Hvannasundi ein nýskapari í føroyskari fiskivinnu

Orð og myndir: Jan

Ein fegin og vælnøgður Mortan Johannesen her umboð á nýggja trolaranum Andrias í Hvannasundi

Fyrsti »skræddaraseymaði« trolarin í Norðuratlantshavi, sum skal fiska og viðgera svartkjaft burturav. Flest øll seta stórar vónir til hetta nýggja skipið, sum ikki er minni enn ein kollvelting í føroyskari fiskivinnu

Nýggi svartkjaftatrolarin hjá felagnum Havfiski í Havn vekur miklan ans millum fiskivinnufólk, longu áðrenn hann er farin til fiskiskap.

Skipið varð navngivið seinasta leygardag á Langsten skipasmiðjuni í Tomrefjord, sum liggur nærhendis Alesund í Nor-egi. Umframt føroyingar og norðmenn vóru eisini japanarar, týskarar og bretar til staðar, tá Heidi Johannesen, dóttir ein av reiðarunum, Mortan Johannesen í Havn, gav skipinum navn.

Skipið fekk navnið »Andrias í Hvannasundi« og er tað kallað upp eftir Andrias Johannesen, sum er pápi at Mortani og Sonny, sum eiga nýggja skipið. Haraftrat er sonur Mortan, Andrias við í skipaprojektinum.

Langsten skipasmiðjan hevði boðið umleið 50 føroyingum til hátíðarhaldið seinasta leygardag og harafturat umboðum við tilknýti til fiskivinnuna bæði í Japan, Týsklandi og Bretlandi.

Tá skipið varð navngivið, var høvi til at vitja umboð. Seinni var so samkoma í Alesund fyri umleið 250 innbóddum.

Ein kollvelting

Nýggi svartkjaftatrolarin er ein av teimum 16, sum landsstýrið hevur givið innflutningslovv til. Hann er tann fyrsti av trimum, sum verður bygdur til at fiska svartkjaft burturav. Tí er hann eisini ein kollvelting í føroyskari fiskivinnu — og tað at skipið skal fiska uttan studning, soleiðis sum Mortan Johannesen hevur sagt í bløðunum fleiri ferðir, ger ikki hetta skipið minni áhugavert.

Heidi Johannesen gevur skipinum navn

Trolarin er ein nýskapari í føroyskari fiskivinnu. Hann er skræddaraseymaður til at fiska av einum stovni, sum vit higartil ikki hava troyst til serligan mun — men harafturimóti hava latið útlendingum sum býtifisk.

Nú maskinurnar til at viðgera svartkjaftin við eru so framarlauga, og nú prísurin á svartkjafti er vaksin so nógv, tykist tað at vera góður økonomiur í svartkjaftaveiði og -viðgerð.

Bjartskygni og veruleiki

Tað var eisini við hesum í

huga, at Mortan, Sonny og Andrias Johannesen fóru undir hetta óvanliga projektið og nú skulu teir so vísa, um vónir og bjartskygni svarar til veruleikan.

Óg tað ivast Mortan Johannesen als ikki í. Heldur ikki er hann bangin fyri at standa við orð sín, um at hetta nýggja skipið skal kunna prógva, at tað ber til at fiska uttan studning úr landskassanum, og at skipið skal klára seg við at fiska í føroyskum sjógv.

Ein rættiliga bjartskygður Mortan Johannesen sigur:

— Tað er tó eingin orsök hjá mær at vísa

aftur við orðum, tað, sum teir sonevndu pessimistarir siga. Tað, sum hevur min áhuga, er í gerðum at vísa, at tað ber til at fremja hesa ætlanina. Tá kunnu fólk so sjálv sleppa at døma, um iløgan, vit gjørdu, nú var skeiv ella rätt.

Burturav til svartkjaft

Aftaná at hava sæð skipið og tosað við smiðir, fiskimenn, umboð fyri figgjastovnar og landsstýrið og útlendskar fiskakeyparar og fiskivinnufólk annars, ivast tú heldur ikki í, at hetta nýggja svartkjaftaskipið veruliga er ein nýskapari, ein roynd at fáa sum mest burtur úr einum fiskastovni, sum vit higartil hava troyst í alt ov litlan mun.

Men hvi er júst Andrias í Hvannasundi nýggja nýskapari og hvat er so serstakt við hesum fiskiskipinum, sum ikki finst umboð á øðrum fiskiskipum, sum eru bygd hesi seinastu árin!

Mortan Johannesen sigur: — Trolarin er fyrsta føroyska fiskiskipið, sum verður bygt til svartkjaftaveiði burturav. Umboð eru allar tær mest nútímans maskinurnar, sum kunnu viðgera svartkjaft — ikki bert tann stóra fiskin, men eisini smærri svartkjaft, sum fyrr er koyrdur út aftur ella farin til mjøl. Nú skal dýr matvora gerast burtur úr øllum fiskinum. Einku fer til spillis.

Fjølbroytt verksmiðja

Óg heldur ikki hjáveidan

fer til spillis. Verksmiðjan umboð er so snildisliga innrættað og so fjølbroytt, at hon alt eftir hvat fiskur kemur umboð og hvønn marknað tað nú lønar seg best at framleiða til, kann lagast til umstøðurnar. T.v.s. at er veiðan svartkjaftur, so kunnu teir antin framleiða singleflok, butterflyflok ella fars og er veiðan kongafiskur, blálonga, langasporl, gulllaksur ella annar fiskur, so ber eisini til á verksmiðjuni at viðgera esi fiskasløgin.

Hjáveidan

Mortan sigur viðari, at teir ætla at fiska svartkjaft alt árið, men annars kann hjáveidan verða úr 20 upp í 35% — av omanfyri nevndu fiskasløgum.

Sjálvur væntar Mortan Johannesen sær nógv av gulllaksinum, sum enn er eitt lítið troyst fiskaslag undir Føroyum. Hann sigur, atnógv er til av hesum fiski og hevur hann eisini sera góðan prís, um hann verður gjørdur til fars. Norðmenn vilja gjalda meira enn 13 kr. fyri kilo, so høgt í metum er gulllaksafarsið. Tað verður brúkt í framleiðsluni av fiskafingrum o.l. vørum.

Stór maskina og togmegi

Men tað er so ikki bert verksmiðjan umboð, sum er ein nýskapari í føroyskari fiskivinnu. Skipið hevur 4000 hesta motor, og harafturat er tað útgjørt við eini skrívu við óvanliga stórum diametri. Hesi gera, at skipið hevur helst størri togmegi enn

nakað annað føroyskt fiskiskip.

Hetta hevur ómetaliga stóran týdning fyri eitt svartkjaftaskip ta tíðina, tá svartkjafturin stendur spjaddur. Tá nýtast stórt trol og neyðugt er við nógvum togmegi. Mortan Johannesen visir á, at ein vansi hjá nógvum av teimum smærri føroysku svartkjaftabátunum er, at teir hava ikki nógv stóra togmegi.

Á brúnni finst so eisini tann besta útgerðin, sum finst á marknaðinum, so samanumtikið er Andrias í Hvannasundi betur útgjørdur enn nakað annað skip yvirhøvur í Norðuratlantshavi til at fiska svartkjaft til matna.

Giljanes og Reynsatindur!

Vit spurdu Mortan, hvør munurin tá er á hesum nýggja trolaranum og so t.d. Reynsatindur og Giljanesi!

Hann sigur: — Munin finna vit m.a. á verksmiðjuni. Umframt at hava tær nýggju svensku VMK-linjur, sum eisini kunnu skera heilt smáan svartkjaft og sum heild geva betri úrtøku enn aðrar maskinur, sum verða brúktar, so er skipið eisini útgjørt við eini nýggjari Baader 185 linju, ið kann skera hjáveðið fisk so sum blálongu, tosk, hýsu og upsa. Haraftrat er ein Baader 424 til kongafisk.

Bæði framleiðsluorka og fyrstiorka eru sera høg og tað ber til at skifta frá eini framleiðslu til aðra alt eftir umstøðunum.